

Mythologia, Venise, 1567 - III, 15 : De Hecate

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[27\] : De Hecate](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre III

[Mythologia, Francfort, 1581 - III, 15 : De Hecate](#) est une version augmentée de ce document

---

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre III

[Mythologie, Paris, 1627 - III, 16 : D'Hecate](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre III

[Mythologie, Lyon, 1612 - III, 15 : D'Hecate](#) est une transformation de ce document

---

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - III, 15 : De Hecate, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 28/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/828>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) ,

Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 75r°-77r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Hécate](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

---

certioraq; sunt visa , quim audita , & ab aliis relata . ac de somno haec tenus ,
nunc dicamus de Hecate .

De Hecate .

Cap. XV.

AT Hecate quibus e parentibus orta sit , non facile dixerim : siquidem
alii ex aliis natam esse tradiderunt . Bacchylides Noctis filiam esse
dixit , cum inquit ;

Εγενέτη τούτη της Νοχτός μητρὸς διανεύσθη .

Hecate facifere Noctis amplex filia .

10

Musaeus Iouis & Asterix , Pherecydes Aristei Pionis filii : Orpheus in Ar-
gonauticis Tartari filiam putauit , quam ita cum Eumenidibus ad sacrificia
accedere scripsit ;

τριών αἰδημάρησιν
τριπλακεῖσθαι τίποι , λυτρούσιοι ,
τριπλακεῖσθαι τίποι .

Cumq; illis Hecate properans horrenda cucurrit

Cui trinum caput eit , genuit quam Tartarus olim .

Hesiodus antiquissimi eius Persie , qui fuit & Cxi filius , & Asterix filiam
Hecaten scripsit ;

30

Προτερή τούτη την πόρνην , οὐ μην νύφην ,
έρεστη η μητρὸς φίλων κακῶν θεά τε εστί .
οὐ τετραπλακεῖσθαι τίποι .

Edidit Asteriam pulchram , quam Persea dicunt

Vxorem duxisse domum ; quæ mox parit illi

Natam Hecaten .

Quod etiam testatur Ouid. in lib. 7. maioris sui operis in his ;

Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras ,

Quas nemus umbrosum , secretaq; sylvia regebat .

Et Apollodorus lib. 1. Hanc eandem esse Proserpinam , & Hecaten , & Lunæ 30
credidit , quare Lucifera dicta est ab Euripide in Helena ;

οὐ περὶ τούτη , οὐ μην φέρεται οὐδὲν .

Lucifera Hecate benigna da Phasmata .

Hanc terribilem aspectu , proceritateque corporis vel ad mensuram dimi-
di illadis accedere dixerunt : pedesque habuisse ad serpentis formam , cum
vultus & aspectus figura proxime ad Gorgonum naturam accederet . Pro co-
ma densissimi dracones & viperæ , aliæ in cincinnorum morem contortæ , atq;
fibilantes visabantur : aliæ collum ipsum amplexabantur , aliae spargeban-
tur in humeros demissæ , vt testatur Lucianus in Philoœnud . Dicta est etiam
Brimo à fremitu , quoniam in Apollinem inter venandum , cum illam vicia-
re conaretur , infremuisset : vel aduersos Mercuriū potius , vt sensit Is-
cius . vocatum autem fuisse Brimo ita testatur Apollonius in libro tertio
Argonauticorum ;

Ιαῦτοι γιργεῖσι
οὐδὲν οὐδὲν περιπλεύσθεται .

Οὐδὲν τικητον οὐδὲν τινοπλεύσθεται .

tum vasa cremauit

Ignibus impositis miftim libamina fundens .

Auxilio

Mythologiae.

Auxilio Brimoq; vocans Hecaten sibi Diuam :
Credebatur esse inferorum Regina, ut idem poeta testatur in eodem libro ;
Hecatē δέ την μετρίαν ἔκπληκτην.
Hecatē μετρίαν χθινούς τείχους οὐδετέραν.
Protinus huc Brimo stans terq; quaterque vocauit.
Brimo nocturnam, Reginam quæ imperat umbris.
Hanc canes complures sequebantur, ut appareret in his ;

10

Hanc circum latrare canes latratibus altis.
Idcirco cum de venefica quadā muliere loqueretur Tibullus in primo Ele-
giatum, canes Hecates domuisse pro scientia veneficiorum & artis magicar
dixit, quia rabidi canes illam semper sequentur ;
Sola tenere malas Medeæ dicitur artes,
Sola feros Hecates perdomuisse canes.
Dicta est etiam canicida Deæ, quoniam illi canes immolarentur, ut scripsit
in Mimi Sophon, & Lycophron ;

20

Quidam putarunt canes illi immolari, quia inuisum sit id animal, cuius la-
tratu phantasma, quæ ab Hecate mittuntur, dissoluuntur : nam cum aer
vel æris tinnitu, vel alicuius rei strepitu concutiatur, illa offenduntur gra-
uissimè, quare non possunt diutius consistere. Huic Deæ sacrificabatur in
triuīs, unde etiam Triuia dicta est : quod ideo accidit quia eadem Luna &
Diana & Hecate sit, de qua sic Virgilius ;

Tergeminamq; Hecaten, tria Virginis ora Dianaæ.

30

Alii dictam fuisse triuiam abitrati sunt, quia eadem sit Iuno : Diana, Pro-
serpina. Alii triformem illam putarunt, quia nunc in cornu, & propè vacua
surgit ; nunc diuidua est, nunc orbe pleno. Alii quia dextrum caput equi-
num habeat, finistrum caninum, medium hominis, vel ut alii maluerunt, suis
agrestis. Non defuerunt, qui triuiam vocatam Hecaten putarunt, quia in
triuīs sit exposita, & a pastoribus inuenta ac educata. alii quia in cœlo, in
terra, & apud inferos polleat, alii quia centum grana pro singulis tritici
ferat, alii quia centum hostiis placetur Hecaten non imparunt. Alii quia cen-
tū annos insepultos errare faciat. Huic Deæ sacrificabatur in Triuīs apud
Athenienses singulis mensibus in novilunio, quo tempore illi, qui erant opu-
lenti, cenan in triuio exponebant, ac pauperes eō per noctem conuenien-
tes vorabant, hecatenq; edisse dicebant : quam consuetudinem ita significava
uit Aristophanes in Pluto ;

40

Ex Hecate licet id cognoscere ;
An dicit scire quam famescere melius. iubet enim ipsa
Habentes & diuites cenan singulis mensibus exponere.
At pauperes homines rapere vel antequam exponatur.
Vocabatur autem ferdida propter id cęnx genus & parta, quia umbras por-

to,

ro, malus, xenidibus, & triglis vesci crediti sunt, atque ita triulis preclipe coelebatur, quod ibi, ut diximus, exposita fuit, ut quidam putarunt, ab Aeolo & Pheræ parentibus, à bubulcis Pheretis fuerit educata. Hanc vefibula domorum tueri arbitrabantur, quare ante fines aras erigebant, ut in his testatur Aeschylus;

Διάστημα τούτων μεταβλήματα πρέπειαν

μεταβλήματα.

Regalium atriorum prævia Hecate.

Huius vires & officia ita commemoravit Hesiodus in Theogonia;

10

τόποι στρατείας πατέτων

*ζεῦς αρχεῖον τούτου, τούτος δὲ οὐδεὶς θύραι
μετρεῖ χρυσούς τε καὶ ατρούς την θελάσσην.
αὐτὸς τούτοις εἰς θύραντα θυμορετικά.
ζεῦς μὲν ἡ σφραγίς τούτων τούτην οὐχι τελεῖ,
καὶ οὐ θάλασσαν οὐδὲ τείχος, οὐδὲ θεόνταν τελεῖ.
θεοὶ μόνοι τούτοις τούτην οὐχι τελεῖσθωσι,*

αὐτοὶ τούτοις τούτην τούτην οὐχι τελεῖσθωσι. nam super omnes

Jupiter ingentes illi largitur, honores,

Maneraq; : imperium terræq; mariq; profundī

Cunctorumq; simul quo cœlum amplectitur altum

Admittitq; preces facilis Dea, prompta, benigna,

Divitias præber, quod eī concessa potestas.

Imperat h̄c cunctis, qui sunt ē semine nati

Et terre & Cœli, cunctorum fata gubernat.

**Præterat & beneficiis, quam magicas artes exercentes inuocare consueuerunt
cum Luna, ut Theocritus scripsit in Pharmaceutria;**

*τοῦ ζεύς τούτο, τοῦ τούτου τούτου τούτη.
Ερχονται νεάνιοι ἀνετούσι τούτοις μέλαιναν αἵμα.*

χαράτα τούτων, τούτοις μέλαιναν τούτη.

Terrestrisq; Hecate, catulis quo terror et horror,

Dum per defunctos ruit, & vim sanguinis atri.

Salve Hecate grauis, & nobis h̄c perfice Diua.

30

**Hac de causa maximum omnium Deorum illa se colere inquit Medea venefica
in his apud Euripid.**

εὐρέτη μέλαινα διατίνει, διὰ τούτην

μέλαινας απάτει, τούτη παντρεῖται μέλαινα.

Επατίτη.

Non per Hecaten, ego colo quam maximè

Vnam omnium, quam ferre opem legi mihi.

Vocabatur autem septies, mox illi sacrificia siebant, certis ac propriis ritibus, qui omnes propè sunt ab Apollonio expressi ita in libro tertio Argonauticorum;

Δε τότε μίαστη τούτη διαμητρεῖα φυλέσσει

Διαμητρεῖα μίαστη λεπτά μίαστη απταστεῖ

ἔτειστι μίαστη οὐ φέρειται κανένας

Βίστρη δρυτελης περιποιει. τούτη οὐδέποτε

Αἴρεται εφάγησθαι αἴρεται μίαστης

Αἴτηστη στρατεία τούτης οὐδέποτε.

30

μετα-

Mythologiarum

photisq; lumen nigrumq; obscurans,

atque in tenebris sublatae pars uideatur.

Est illa uerba propria Hecaten.

Atq; dicitus supradictus abegit, sedis eius

et uuln. spuma petas profusa estiata,

et uuln. uuln. petas tu facta adiutor.

Obserua: medium ut nox fecerit humida euisum,

Fluminis ipse petas vndas; ibi lotus, & vpus,

Cyanea veste indutus, fodere ipse memento

Mox souezam. lugulata tibi sit protinus agna

Femina; & inde super souea pyra structa cremenetur.

Atq; voces Hecaten Perseida, mellaque libans

Dulcia munera apum places hanc. hisq; peractis

Rufus abire pyra monco. conuertere nullus

Te retro strepitusue pedum, fremitusue caninus

Cogat; nam sacri sit labor irritus omnis.

His ita peractis sacrificiis quzdam phasmata continuo apparebant, quz so-

lebane vocare Hecatæ; caque in variis formis se conuerterebant. Dicuntur

moly, quzam tutam agrestem esse nonnulli arbitrantur, & lourus, & publica-

ria, & hamnus, & salyx, & stella marina, & Iaspis magicis artibus resi-

stiere, & alia complura plantarum, animalium & lapillorum genera; quz nuc

omnia non opus est re:ensere, de quibus scripsit & Albertus Magnus, & Or-

pheus in libro de Lapillis. Præcipuo in honore fuit Hecate apud Arginetas

& Eros, vt memorix prodidit Pausanias in Corinthiacis. Cur infero-

rum Dea credita sit Hecate, Sophron fabulæ huius recitauit, vt ait Theocriti

enarrator; cum Iupiter Iunonem aliquando compressisset, nata est puella

Angelus nomine, quz Nymphis educanda data fuit. illa cum adoleuisset,

vnguentum quo Iuno perungebat, cum fieri vellet splendida, occulauit;

quod cum pixide Europe Phœnicis filix tradidit. Illud facinus cum sensisset

Iuno, velletq; in illam animaduerte, primum Angelus in domum mulie-

ris, quz nuper pepererat, confugit; atque inde ad effentes mortuum, vnde

abstulit Iuno. Iupiter Cabarnos illa expiare iussit, qui in Acherusiam por-

tantes expiarunt: deinde mortuorum & terrestris Dea credita est: quz ob

prædictas causas postea vocata fuit Hecate. Non defuerunt tamen, qui illam

namat è Ioue & Cerere credidissent, quz, cum robore corporis & magnitu-

dine excelleret ad quzrendam Proserpinam missa est; & postea regni sub-

terraneis præfeta, quz dicta fuit Hecate ab illo tempore, vt quidam put-

erunt, quia procul ac sit à nobis. alii quia ab illa recedendum sit, alii quia cœ-

tum obeat munia in negotiis naturæ ac de fabulosis hactenus. Quid per

has fabulas signif. are voluerunt antiqui? Aut cur Noctis filia dicta est He-

cate; quoniam fatorum cuiusque ordo ac vis est Hecate, vt pater è superio-

bus carminibus Hesiodi, quz diuinitus in mortalia corpora infunditur, illa

Iouis est filia vel Persæ; ac quia nulli mortaliū ordo ille est conspicuus aut

manifestus, ea causa Noctis filia dicitur. Illi, qui Iouem rerum omnium mo-

deratorem existimarent, cum omnia ab illo proficiere inteligerent, vim il-

lam, quz occulte per alia ad inferiora corpora agens descenderet, Hecaten

Iouis & Asterix filiam nuncuparunt. At qui sole omnis prospicere, omniaq;

audire tradiderunt, & omnibus modicari, illi Persæ filiam Hecaten, vim il-

lam

Iam scilicet predictam putarunt. Eam Luciferam dictam fuisse constat, quia per semper eternos illos astrorum ignes descendens. Eadem rursus inferum Regina credita fuit, quia homines omnes fatorum necessitatibus hoc est Dei voluntati parent. Quid aliud canes sunt rabidi illum comitantes, quia calamitates & molestias, quas homines e fato assidue infestant? eius item forma tam formidabilis varietatem etiamnarum praeseruit. Potest eadem rursus veneficiorum praefecta fluviorum cursus conuertere, segries alio transferte, montes in profundum deuocere astra, deducere de celo, quia fatorum necessitatibus & voluntatis diuine nihil est quod non parent. Cum vellent igitur significare antiqui omnibus esse moriendum, neque quenquam posse Deorum voluntatem effugere, aut ab eo statutum diem praterire, omniaq; & commoda & incomoda proficiendi ex arbitrio voluntateque Deorum, huc & ad ortum & ad formam Hecates spectantia excogitarunt. At nunc de Proserpina verba faciemus,

De Proserpina.

Cap. XVI.

Proserpinam alii eandem esse voluerunt Hecaten, alii cum Hecaten e superioribus parentibus natam esse affirment, Cererem matrem Proserpinam fuisse contendunt: quae si e diuersis parentibus natam sunt, exdem certe esse non possunt. Hanc Cereris fuisse filiam declaravit Hesiodus in Theogonia;

Aucti p. i. ad Herape milvijianis. Aucti. datur.
Cerere m. proposita Aeneas Aenea, &c. de latrone
Ceratore. Cerere m. proposita. Cerere m. proposita. Cerere m. proposita.
Diuinitus hic Cereris lectum concendit, ab illo
Nascitur amplexu Proserpina; quam rapit inde
Pluto, restituit marri sed Iupiter almus.

Apollodorus Atheniensis in primo lib. Louis & Stygis filiam esse Proserpinam tradidit. Scriptum reliquit Herobius lib. septimo, Valentiam, quae Hippo nium olim dicebatur, civitatem esse Siciliam in loco amoenissimo, ubi florentissima prata esse consueverunt, quo in loco cum flores legeret Proserpina a Plutone fuit rapta. Verum quoniam rem totam luculentissime expressit Marcus T. Cicero, & loci amoenitatem mirificè oratione pinxit, non grauabit ea ascribere, quae sunt in actione sexta in Caium verrem ad hunc locum pertinentia; Verus est haec opinio Iudices, quae constat ex antiquissimis grecorum literis atque monumentis; insulam Siciliam totam esse Cereri, & Liberi consecratam. Hoc cum exteris gentes sic arbitrantur, tum ipsis Siculis tam persuasum est, ut animis eorum inhibetur, atque innatum esse videatur: nam & natas esse has in his locis Deas, & fruges in ea terra repertas arbitrantur, & rapam esse liberam, quam eandem Proserpinam vocant, ex Ennensium nemore; qui locus, quodd in media est insula situs, umbilicus Siciliæ nominatur. Quam cum inuestigare, & conquerire Ceres vellet, dicitur inflammasse eis ignibus qui ex Aetna vertice erumpunt; quas sibi cum ipsa præferret, orbem omnium peragrasse terrarum. Enna autem, ubi ea, quae dico, gesta esse memorantur, est loco præcelso atque edito, quo in summo est aquata agri planities, & aquæ perennies: tota vero omni aditu circumcisa, atque direpta est. Quam circa lacus, lucique sunt plurimi, & les-

V. & tissimi